

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 296. — ŠTEV. 296.

NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 19, 1934. — SREDA, 19. DECEMBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

JUGOSLOVANSKO MINISTRSTVO JE ODSTOPILO

AMERIŠKI ČASNIŠKI POROČEVALEC
JE DOGNAL, DA SO BILE VESTI O
IZGNANCIH ZELO PRETIRANE

Vsem Madžarom, ki so dobili povelje za izselitev, je bil podaljšan rok za dva tedna. — Deputacija zagrebških in ljubljanskih vseučilišnikov je položila venec na kraljev grob. — Zunanji minister je prvi odstopil za njim pa ves kabinet.

BEOGRAD, Jugoslavija, 18. decembra. — Danes zjutraj je odstopil jugoslovanski zunanji minister dr. Božo Jeftić. Za njim je podal svojo resignacijo poljedelski minister Kojič, nato je pa odstopil ves kabinet ministrskega predsednika Uzunovića.

Princ Pavel, načelnik regentskega sveta, je resignacijo takoj sprejel.

Da se pripravlja kabinetna kriza, je javnost vedela takoj, ko se je vrnil iz Zeneve zunanji minister Jeftić, ki je zastopal Jugoslavijo, ko je Liga narodov obtožila madžarsko soudeležbo pri marseillskem umoru.

Jeftića je na beograjski postaji pozdravila silna ljudska množica. Naslednje dne je izdal ministrski predsednik Uzunović poročilo o razpravah v Zenevi. Značilno je, da v poročilu ni Jeftića niti z besedo omenil, pač je pa hvalil edinole Francijo, češ, da bi brez njene pomoči Jugoslavija ne dosegla takšnega uspeha.

Ze prejšnji teden so začele krožiti govorice, da so dnevi Uzunovićevega kabineta šteti ter da bo na njegovo mesto stopilo ministrstvo, v katerem bodo tudi voditelji zatrtih hrvatskih in slovenskih političnih strank. V Uzunovičevem kabinetu so bili izključno le Srbi.

Koncem prejšnjega tedna je bil pri princu Pavlu v avdijenci dr. Anton Korošec, voditelj bivše slovenske ljudske stranke.

Uzunovićevo ministrstvo je bilo na krmilu izza 23. oktobra. Najbrž bo poteklo več dni, predno bo določil princ Pavel Uzunoviču naslednika.

BEOGRAD, Jugoslavija, 18. decembra. — Poskrbni preiskavi madžarskih poročil, ki so trdila, da je Jugoslavija zopet pričela z izganjanjem Madžarov, ki baje morajo čez mejo v velikih skupinah, je sedaj dognano, da nikdo ne more teh poročil vzdržati. Na drugi strani pa je dokazano, da je ogrska propaganda z vso silo na delu, da bi obdržala še dalje v življenju spor, ki ga ni več.

Ne glede na jugoslovanski zunanji časnikarski urad, ki je objavil zanikanje, da bi Jugoslavija še izganjala Madžare, je poročevalec "New York Times" izvršil preiskavo, ki je imela naslednji uspeh:

V soboto je 25 izgnancev prekoračilo jugoslovansko mejo; v nedeljo so šli zopet trije. V vsakem slučaju je bil tak Madžar, ki je ob času splošnega izгона prejel tozadevno obvestilo, je pa pozneje dobil podaljšan rok za odhod za dve tedna. Nikdo izmed teh pa ni čakal dva tedna, temveč so po enem tednu prostovoljno odšli. Drugi, ki so pozneje prejeli obvestilo, da so izgnani, se še vedno nahajajo v Jugoslaviji in so pri vladi vložili prošnje, da za stalno ostanejo v deželi.

Resnica je, da zadene, kar se tiče ostrega ravnanja z izgnanci, v nekaterih slučajih krivda krajevne oblasti, vendar pa madžarsko časopisje zelo pretirava in tudi napačno poroča. Za to bo zadostoval en primer:

Pred nekaj dnevi je na tisoče žena po celem svetu pretakalo grenke solze zaradi štiri leta stare deklice, ki je bila poslana sama čez mejo in ki je na svojem krilu imela pripet listek, iz katerega je bilo razvidno, kam je deklica namenjena. Deklico so fotografirali in sliko objavili v časopisih z pojasnilom:

Vazna konferenca v Washington, D. C.

SOVJETSKI SUBMARINI V VLADIVOSTOKU

V Vladivostoku je 12 submarinov. — So najmodernejše zgrajeni in prekašajo japonske.

Berlin, Nemčija, 18. decembra. — Dobro poučeni mornariški krogi zatrjujejo, da ima sovjetska Rusija v Vladivostoku 12 zelo hitrih in najmodernejših submarinov.

Ta podmorska mornarica je bila zgrajena v malo več kot enem letu in pričeli so jo graditi, ko so bili rusko-japonski odnosi zelo napeti. Podmorska mornarica, ki je sedaj že sposobna operirati, šteje 12 submarinov in ni znano, ako jih bo Rusija pridela še kaj več.

Kot pravijo, so submarini veliki, hitri, dobro oboroženi in opremljeni in morejo voziti na veliko daljavo; skratka: to so submarini najnovejše in najučinkovitejše vrste. V vsakem oziru prekašajo japonske submarine, ki so tudi modernije.

Dele za štiri submarine je sovjet. Rusija kupila v Nemčiji. Ti deli si bili poslani skozi Rusijo in Sibirijo v Harbovsk, kjer so bili sestavljeni v tamošnjem velikem sovjetskem arzenalu. Šest drugih, ki so bili izdelani v sovjetskih tovarnah v Rusiji, je bilo po ladajah prepeljanih iz Odese v Vladivostok, kjer so bili sestavljeni. Od kod sta prišla ostala dva submarina, ni znano.

Sedem submarinov je bilo v Vladivostoku v aprilu 1933, ko so oblasti v Vladivostoku objavile odredbo, da je prenovljeno tujim ladjam priti v vladivostoksko pristanišče, razun pod vodstvom sovjetskih pilotov. Ostalih pet submarinov je bilo pridelenih podmorski mornarici od aprila lanskega leta.

"Eden sovražnikov, katerega je Jugoslavija izgnala kot nevarnega za deželo."

Preiskava pa je dognala, da deklica sploh ni bila deportirana, temveč je njen stari oče poslal jo k njeni materi, ki je odpotovala v Budimpešto in vzela s seboj tudi hčerkin potni list.

Stari oče ji je na krilo pripel listek za slučaj, da bi jo oblasti poslale na pravi kraj, ako bi jo mati na meji zgrešila. To pa se je zgodilo ravno v času, ko je ravno šlo največ izgnancev čez mejo. In to je prišlo madžarskim propagandistom ravno prav.

V ponedeljek so po celi deželi slovesno obhajali rojstni dan pokojnega kralja Aleksandra in zaprte so bile vse trgovine, četudi vlada ni izdala tozadevne odredbe. Po vseh cerkvah so zanj opravili mrtvaške obrede. Pri takem obredu v kraljevi palači Dedinje je bil navzoč kralj Peter in drugi člani kraljeve rodovine.

Dijaki iz Zagreba in Ljubljane so poslali v Beograd deputacije, da so na Aleksandrov grob položile vence in da so se pridružile beograjskim dijakom v veliki manifestaciji v prilog Karadžorževićeve dinastije.

ZRAČNI NAPAD NA HITLERJA

Ko se je vozil v letalu, se je pojavil nad njim neznan aeroplan, ki je pozneje odletev v smeri proti Litvinski. — Goebelsa hočejo zastrupiti.

London, Anglija, 18. dec. — Markij Donegall poroča v listu "Sunday Dispatch", da je bil na aeroplan, s katerim se je vozil kancelar Hitler nad Vzhodno Prusijo, iz zraka izvršen atentat. Iz oblakov se je nad Hitlerjevim aeroplanom nenadoma prikazal nek neznan aeroplan, ki je streljal na Hitlerjev aeroplan, potem pa je izginil proti Litvinski.

Hitler in njego pilot nista bila ranjena. Vsled tega je bila Hitlerjeva straža podvojena.

Ravno tako pravi tudi markij Donegall, da je propagandni minister Paul Joseph Goebels v vednem strahu, da bo zastrupljen. Zato mora njegova žena Martha s svojimi rokami pripravljati vsa njegova jedila.

DVA AVSTRIJCA USTRELJENA

Dunaj, Avstrija, 18. dec. — Dasiravno sta bila dva vojaka avstrijske straže ob nemški meji ustreljena, vendar si obe državi prizadevata, da ta dogodek ne bi dosegel prevelike važnosti.

Avstrijska vlada je sicer spočetka hotela takoj vložiti v Berlin protest, toda je proti večeru naznanila, da misli, da so avstrijski naziji, ki živijo na Bavarskem ustrelili oba vojaka.

Berlinska poročila pa pravijo, da to nista bila avstrijska vojaka, temveč da sta prišla iz Nemčije ter sta na meji zadela na obmejno stražo.

SKRIVNOST ROPA BO POJASNJENA

Touhy je bil najbrže skupno z Burnsom udeležen pri br'klynskem ropu. — Burns je Touhyja izdal.

Chicago, Ill., 18. decembra. — Ko so v soboto zvezni detektivji prišli na varno bivašega Dillingerjevega tovariša Burnsa in so pri njem dobili dokaze, da je bil udeležen pri brooklynskem ropu, pri katerem so roparji odnesli 427 tisoč dolarjev, so pričeli iskati še drugega roparja, ki je bil baje tudi udeležen pri ropu oklopnega avtomobila v Brooklynu.

To je Tommy Touhy, ki je bil vodja Touhyjeve roparske tolpe, ki pa je bila do sedaj že razbita. Kot se zagotavlja, Burns ni melal, temveč je detektivom sam izdal, da je bil Touhy skupno z njim udeležen pri ropu v Brooklynu. Ravno tako je bil Burns udeležen pri ropu v hiši voditelja organizacije filmskih delavcev Thomasa Maloya, kateremu so odnesli \$63.000.

Čikaške oblasti se zelo čudijo, da se newyorška policija prav malo zveni za Burnsovo aretacijo in nočejo verjeti, da je bil Burns navzoč pri brooklynskem ropu. Poštni nadzornik v Chicago Walter Johnson pravi, da je prepričan, da je bil Burns udeležen pri brooklynskem ropu.

IZGANJANJE MADŽAROV

Budimpešta, Ogrska, 17. decembra. — Uradna ogrska brozjavna agentura naznanja, da je bilo iz Jugoslavije zopet izgnanih 26 Madžarov, ki so prišli v Szeged. Poročilo pravi, da jih je med njimi tudi nekaj takih, ki so že služili v jugoslovanski vojski.

Vendar pa nič ne kaže, da bi Jugoslavija hotela izgnati vse Madžare, ker je prejšnji teden z izgonom prenehala. Pri teh 26 Madžarih je imela Jugoslavija poseben vzrok, da jih je izgnala.

Zadnja dva tedna je prišlo v Szeged 1949 Madžarov, ki so bili izgnani iz Jugoslavije.

POTRESI NA TURŠKEM SE PONAVLJAJO

Angora, Turčija, 18. dec. — V notranjosti Anatolije v bližini Čapakčura se potresi ne prestanjo ponavljajo in prebivalstvo je vse zbegano.

Potres v soboto je porušil mnogo hiš in več tisoč prebivalcev je brez strehe. Vsled hudega mraza ljudje zelo trpe.

Vojaški oddelek je bil poslan na kraj nesreče, da pospravi razvaline. Turški Rdeči križ je v okraju odprl svojo pomožno postojanko.

ENAJST AMER. POSLANIKOV KONFERIRA S TAJ. HULLOM

WASHINGTON, D. C., 18. decembra. — Pri sedanjih konferencah med enajstimi ameriški zastopniki v inozemstvu in uradniki zunanjega urada razpravljajo o najvažnejših vprašanjih svetovne politike in njihovem pomenu za Združene države.

ZASLIŠANJE PRIČ PROTI MORILCU FISHU

Velika porota bo dvignila obtožbo odvedbe. — Doktorji bodo preiskali njegovo duševno stanje.

Brez posebne naglice so izvršene vse priprave, da velika porota v New Yorku dvigne proti Albertu Howardu Fishu, ki je priznal, da je umoril malo Grace Budd, obdolžbo odvedbe. Mati umorjene deklice, Della Budd, njen brat Edward in detektiv William F. King, ki je zasledoval umor že od 3. junija 1928, so bili zaslišani kot priče pred veliko poroto. Do sedaj pa porota še ni izrekla obdolžbe.

Toda naglica ni potrebna; kajti Fish je 10-letno Grace Budd odpeljal iz njenega doma v New Yorku in bi ga moglo tukajšnje sodišče zahtevati, toda je poleg tega še tudi priznal, da je dekleta umoril v Westchester okraju, kjer bo v četrtek proti njemu dvignjena obdolžba umora. Obdolžba odvedbe bo proti njemu dvignjena samo zaradi varnosti in gotovosti, ako bi bil, kar pa je izključeno, v Westchester okraju oproščen umora.

Proti obdolžbi odvedbe pa je deloma mogoče oporekati. Po postavi namreč tak zločin po petih letih zastari in, odkar je bila Grace Budd odvedena, je že poteklo šest let. Vendar pa je država New York leta 1929 postavila sprejela dodatek, da je mogoče od tega časa odsteti čas, v katerem je zločinec živel v kaki drugi državi, ali pa pod napačnim imenom. Ker pa je bil Fish po odvedbi dvakrat prijet v New Jersey in se je poleg tega skrivljal pod imeni Frank Howard, James Pell in Robert Hayden, zato bo moglo državno pravdnštvo dokazati, da v tem slučaju Fishova odvedba še ni zastarela.

Državni pravdnik Walter Ferris v White Plains je pooblastil dva newyorška zdravnik, da preiščeta Fischevo duševno stanje. Ferris je sicer prepričan, da je Fish duševno popolnoma zdrav, hoče pa imeti izjavo dveh zdravnikov, da pri obravnavi zagovornštvo ne bo moglo zatrjevati, da Fish ni odgovoren za svoje dejanje.

Naročite se na GLAS NARODA največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Ameriški diplomati so bili poklicani v Washington, da podajo svoja poročila. Do sedaj so obsežno razpravljali o predstoječi japonski odpovedi washingtonske mornariške pogodbe, o vojnem dolgu evropskih držav, kakor tudi o političnem položaju v Evropi.

Ameriški poslanik v Berlinu, William C. Dodd, bo v nekaj dneh prišel v Washington ter bo državnemu tajniku Hullu predložil svoje poročilo, ki bo v prvi vrsti obravnavalo škodo ameriških lastnikov nemških bondov in možnost za izmenjevalno trgovino z Nemčijo. Tudi poslanik v Londonu Robert W. Bingham bo šele v nekaj dneh prišel v Washington.

Toda iz Washingtona sta že odpotovala poslanik v Braziliji Hugh S. Gibson in poslanik v Čile Hal Siever. V Washingtonu pa se sedaj nahajajo poslanik v Moskvi, William C. Bullitt, poslanik v Italiji Breckenridge Long, poslanik na Kitajskem Nelson T. Johnson, poslanik v Švici Hugh R. Wilson, poslanik na Holandskem Brenville T. Somett in poslanik v Južni Afriki Ralph J. Totten.

Teh konferenc se udeležujejo državni tajnik Cordell Hull, nadomestni držav. tajnik Phillips in nekaj drugih uradnikov državnega departmana. Te konference bodo raztegnjene še čez božične praznike. Namen osebnega poročila ameriških poslanikov je državnemu tajniku in pred vsem predsedniku Rooseveltu poučiti o splošnem svetovnem položaju ter jima nuditi podlago za nadaljnjo zunanjo politiko Združenih držav.

BORIS PREDSEDNIK ŠOFERJEV

Sofija, Bolgarska, 18. dec. — Bolgarska šoferska zveza ima novega predsednika — kralja Borisa.

Organizacija s tem kralja ni hotela počastiti, temveč mu je podelila mesto, ker je kralj izvežban šofer in mehanik.

PARAGVAJCI PRODIRAJO

Buenos Aires, Argentina, 17. decembra. — Trije močni paragvajski oddelki neprestano prodirajo s treh strani proti bolivijskemu glavnemu stanu Villa Montes. Vsa paragvajska javnost zahteva, da Paragvaj na sprejme nikakih mirovnih pogojev, dokler ni zavzeta trdnjava Villa Montes.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President

L. Benedik, Trezor.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
125 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto volja "Ameriko in"	Za New York na celo leto	\$7.00
Na pol leta	Za pol leta	\$3.50
Na celotno leto	Za celotno leto	\$7.00
Na celotno leto	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Dopolni brni podpis in osebnost se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalnice nagani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3578

PREMIJIRJE V AVSTRIJI

Vsak dan slišimo od najrazličnejših prerokov, da se v Avstriji "zopet nekaj pripravlja". Ni še točno določeno, tako govorijo, kdo naj tokrat vprizori notranji punt ali komunisti, ali rjavosrajniki, ali oboji združeno.

Tudi Heimwehru pripisujejo uporne namene.

Takemu prerokovanju se ne more verjeti, ker so tako dedci kakor tudi rjavi srajniki pri obeh preteklih puntih pokazali tako malo poguma in tako malo vstrajnosti, da bi bila predznost, če bi trdili, da ga jim je še ostalo za morebitno ponovitev spodletele vstaje.

Očividce zadnjega rjavega punta v Avstriji je povedal kako smešno je bilo gledati mlečnozobe mladiče z jeklenimi čeladami na glavah, ki bi bili radi zgledali marcijske, a so bili le preveč pobalinski ter opasani vsenaokrog z ročnimi granatami, kako so pridrevili v celih grupah do jugoslovanske meje, kjer se je zadržal nad njimi jugoslovanski graničar-podrednik, pa je vse takoj stopilo v trepetajoče dvorede.

Nasprotno, zdi se, da je v Avstriji sedaj nastopil mir, ki pa je manj zasluga notranjopolitičnega spametovanja posameznih idejnih skupin, kakor posledica premirja, ki je brez dvoma nastopilo med Avstrijo in Nemčijo.

Tudi denarja ni več čez avstro-nemško mejo, tako se pritožujejo tihi privrženci kljukastega križa, ki so za enkrat zbežali v varno zatišje "domovinske fronte".

Bombe in peklenjski stroji so se nekam poskrili. Kje pa boste našli avstrijskega brezposelnika, ki bi riskiral takšna tolovajstva z bombami in z ekrazitom, ki so se preje plačevala z nagradami do 10,000 mark, ko jih sedaj nikdo noče več "pošteno plačati"!

Val rjavega terorja, ki ga je preje potiskala čez avstrijsko republiko vsota 10 milijonov šilingov, ki se je vsak mesec obnavljala, je splahnel, ko ne dobiva več tega za načelne revolucije prepotrebne goriva.

Potemtakem je nastopil mir v Avstriji kot posledica premirja med Avstrijo in Nemčijo, ne pa vsled izpametovanja avstrijskih državljanov samih.

Nemški poslanik na Dunaju von Papen, ki ga sprva niso nič kaj radi gledali, ker ga spremlja čuden diš najrazličnejših pustolovščin, bo menda sčasoma imel mnogo lažjo vlogo, kot je spočetka izgledalo, ker se dvigajo tudi pred avstrijsko vlado vsak dan težje naloge gospodarskega značaja, naloge, ki imajo to dobroto, da duh odpornosti drobijo in meljajo.

Schuschniggova vlada je pokazala veliko najboljše dobre volje in tudi zdrave energije, toda treba ji je denarja, ki pa se skrbno ogiblje vseh dežel, kjer obstojajo vzroki ljudske nevolje in nevarnosti eksplozije zatrtih idejnih svoboščin.

Zato nastaja vtis, da je po teh par mesecih od julijskega punta avstrijska vlada pripravljena spremeniti tiho premirje z Nemčijo v trajen mir pod mnogo bolj milinimi pogoji, kot bi bila storila takoj po Dollfussovem tragičnem umoru.

PREPOVEDANE HLAČE

Kemal paša je v svojih reformnih stremljenjih dospel že skoraj do konca. Po toliko drugih prepovedih je izdal sedaj prepoved znamenitih turških hlač, ki so kot sestavni del turške narodne noše res pravi simbol.

Mohli, ki se vanje oblačijo, morajo biti še precej spretni, da se v te široke hlače z o-

gromnim zadkom, ki se širijo ob strani kakor krila in ki ji neskončno dolg pas drži v normalnem položaju. Oblačiti bodo nositelji takšnih hlač odslej energično zasledovali. Ta mesec jih še lahko nosijo, a ne smejo z njimi v nobeno gledališče, kino ali javni lokal. Po 1. januarju pa bo plačal vsakdo visoko globo, kogar bodo založili tako oblečenega.

Dopisi.

Dolgeville, N. Y.

Cenjeno upravnništvo "Glas Naroda!"

Čas je, da se zopet oglašim v cenjenem listu Glas Naroda. Rojaki, ki me poznajo, bodo gotovo mislili, da sem šel kam na lov. V gozdu se res nahajam, toda po lovu mi nič ne diši in tudi nimam časa. Kuh ali kuharica ima vedno polno dela, če ne z drugim, z lonci.

Ni dolgo, ko smo se preselili iz Starkville na drugo stran Dolgeville, tudi v gozd sekat hlode. Tukaj smo na lepem prostoru. Hiša nam je za kampo, prostora je dovolj še za več ljudi, ne samo za štiri. Lahko bi imel vsak svojo spalno sobo, če bi hotel, ali se rajši objemamo drug drugega, kadar je mrz. Kadar je pa toplo, bi pa najrajši eden drugega odrinil kot jež lisice.

Snega nam je tudi že nekaj zapadlo, da nas že v prste ščiplje. Tudi ni brez mraza, ki jako rad ušesa obližuje. Gozdar je res velika pokora na svetu. Moj tovariš pravi: Sam človek je sam; nima gumba pri srajci, nima nič. Hlače so raztrgane, treba jih bo zašiti. Kdo jih bo?

Dela imamo vedno dovolj; čez glavo ga je včasih. Frank Rus vedno nekaj kuje in brusi ter ni nič pri miru.

Mnogo sem čital dopisov, samo od gozdarjev ne. Kam so šli, da se noben ne oglašil?

Včasih je kaj napisal Bans iz N. H., zdaj pa nič. Pozdravi! Sedaj, ko je nastala zima in mrz, bo mogoče kaj več časa za pisanje. Kurili bomo peči, da nam bo toplo ob večerih in čitali Glas Naroda, da nam bo krajši čas. Ko odprem časopis, najprej pogledam na drugo stran, potem grem šele na prvo stran.

Danes pada sneg, ko to pišem. Oprali smo, zašli smo in večerjo skuhali tudi. Žage in sekire so nabrušene, jutri pa drevje podirati, sneg gori ali doli.

Omenim tudi, da sta nas obiskala Mr. Kržič in Herman pred par tedni. Njim se tudi dopade tukaj, škoda da nista prišla prej na lov, ker tukaj je mnogo jelenov. Albin in John Svasnick sta tudi obljubila, da nas prideta obiskat, pa vse zaman naše čakanje. Ne vem kaj ju je zdržalo. Jaz siromak se pa tako sučem okoli peči, da bi kaj dobrega napravil. Sedaj, ko ni vas, pridemo pa mi k vam, da zakoljemo prašiče in pomagamo jesti klobase.

Dragi prijatelji in čitatelji tega lista, bližajo se nam božični prazniki, kakor tudi Novo leto 1935.

Vesele božične praznike, srečno veselo novo leto želim uredništvu, vsem svojim v stari domovini, bratom in bratrcem po Ameriki in Kanadi, vsem prijateljem in čitateljem tega lista.

Pozdrav Petru Zgagi in vsele božične praznike in srečno veselo novo leto!

Floyd Miklič.

Opomba: — Priloženo vam pošiljam Moner Order za \$10; \$7.00 za naročnino, ki poteče zadnjega tega meseca za stari kraj in \$3.00 za mojo naročnino.

Cena

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

ENGLISH SLOVENE READER
STANE SAMO

\$2

Naročite ga po —

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

Koledar za leto 1935
je v tisku

Onim, ki so ga že naročili, ga bomo poslali koncem tedna.

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA
IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York, N. Y.

NEWYORŠKI
PABERKI

Amerikanci imajo šaljiv pregovor: "Čas beži. Zakaj beži? Zato, ker vsakdo gruta, kako bi ga ubijal". Pa res hiti čas! Kdo bi si mislil, da je že Božič pred durni in da že trka!

Letošnji božični prazniki obetajo biti v enem oziru prav lepi. Želim, da bi bili za vse tudi veseli. V starem kraju je za otroke najbolj zaželen praznik Miklavžev večer, ko jih obišče Miklavž z darovi v spremstvu angelov in "špicparkeljnov". Za ta večer se otroci gotovo naučijo molitvic, da jih špicparkelj ne vzame in da darove dobijo. V Ameriki pa praznujemo Miklavžev in Božič ob enem. V New Yorku in po drugih velikih mestih Amerike Božič ni to, kar je v stari domovini. Tam si bodo za ta praznik privoščili meso in klobase, kar velja za nekaj posebnega in prazničnega; tukaj pa je to nekaj vsakdanjega. Tako hoče praznovati letošnji Božič v naši naselbini društvo "Slovan" s prireditvijo v Slov. Narodnem Domu v Brooklynu. K sodelovanju je povabljen tudi naš mladinski cerkveni zbor, ki bo zapel nekaj božičnih pesmi. Potem pa bo prišel Miklavž, ki bo vse obdaroval. Kakšno veselje je to za otroke,

mi ni treba posebej poudarjati.

Mr. Albin Žaren iz Sudbury, Canada, odgovarja mojim "Newyorškim paberkom" glede "Slovanovega" petja na radio pred par tedni in pravi, da bi moral "Slovan" peti na kaki večji postaji, ker bi tudi on rad poslušal slovensko petje.

Mr. Žarenu hočem pojasniti, da je na velike radio-postaje, s katerih se sliši po celi Ameriki, zelo težko priti, posebno pa še tukaj v New Yorku. Saj se profesionalne pevce odklanjajo, ako niso res prvovrstni in ako nimajo posebnega priporočila ali prijateljskih zvez. Med Slovenci imamo veliko pevskih talentov, le, da ne pridejo do volje. Ker že paberkujem novice po Greater New Yorku, sem si pa mislil, zakaj neki bi še pa dobrih pevcev ne nabral! Šel sem na delo in sem naprosil lepo število najboljših pevcev in pevk v naselbini. Dobil sem zvezo z veliko postajo v New Yorku in smo šli z zborom na poskušnjo, pri kateri smo zapeli par slovenskih pesmi. Bili smo sprejeti! Pričakujem, da nas bodo kmalu obvestili, kdaj bomo mogli peti.

Mr. Peter Vogrič, ki je mnogo let uspešno vodil svojo restavracijo na Fulton Street v Brooklynu, je pred kratkim časom to obrt dobro prodal ter

se preselil k svojemu sinu, Mr. Franku Vogriču v Springfield, L. I. Slišal sem, da namerava prezimiti v topli Floridi ob Mehikanskem zalivu.

Mrs. Jerman z druge ceste, ki je bila pretekli teden precej bolna in se zdravi v Bellevue bolnišnici, je izven vsake nevarnosti. Takoj, ko so nezvestno mater odpeljali v bolnišnico, je prišla po najmlajšega otroka Mrs. John Grill, ki stanuje v isti hiši, in ga je vzela v svojo oskrbo. Starejši hčerki je vzela njuna stara mati Mrs. Jazbec; najstarejši (10 let) Milanček pa je ostal doma očetu v tolažbo. To je lep vzgled, kako se pravo prijateljstvo pokaže v nesreči.

Moj stari prijatelj, Mr. Joe Bishal, ki ga cenimo kot dobrega pevca, se je zaradi dela moral kar nenadoma preseliti v Hempstead, L. I.

Ker sem z Božičem in Miklavžem začel, bom pa s tem tudi končal in sicer tako, da želim vsem čitateljem mojih "Newyorških paberkov" vesel Božič in bogatih darov od Miklavža.

Jerry W. Koprivšek.

63 LET REPUBLIKE IN 95
VLAD

O priliki zadnje vladne krize v Franciji, ki je zopet vrnila mirnemu življenju v družinskem zatišju predsednika Gastona Doumerguea in izročila krmilo države Flandinu, je zbral neki zgodovinar podatke, ki pravijo, da je imela Francija v 63 letih obstoja republike, nič manj ko 95 kabineto. Sedanja vlada, ki ji načeljuje ministrski predsednik Flandin, je 96. kabinet. Povprečna življenjska doba francoske republikanske vlade je torej devet mesecev.

V zgodovini republikanske Francije je bilo le nekaterim vladam usojeno daljše življenje. Dve do tri leta so ostali na krmilu države samo ministrski predsedniki Waldeck-Rousseau, Combes, Meline, Clemenceau in Poincaré. Nad tri leta pa ni trajala sploh nobena vlada. Zato pa je imela Francija večkrat vlade, ki so trajale en dan!

Tudi število ministrov ni bilo v francoskih vladah vedno enako. V začetku je imela francoska vlada samo 10 članov, potem se je to število podvojilo, nekoč se je povečalo celo na 28 ministrov! Za dober znak smatra mož, ki je objavil te statistične podatke dejstvo, da znaša število francoskih ministrov samo okoli 20.

Peter Zgaga

Te dni je objavilo časopisje, da v zveznem glavnem mestu kar mrgoli butlegarjev.

To ni nič čudnega. Zalego je težko odpraviti od tam, kjer se zleže.

*

Madžarski regent Horthy se namerava proglasiti za madžarskega kralja. Izza l. 1918 je grel prestol Zitinega sinu Otonu.

Sedalo se mu je v teh dolgih letih tako privadilo sedenju, da bi ga zeblo, če bi sedel kamorkoli drugam.

*

V starokrajških listih čitam, da sta bila dva Postojnčana, Slovenca seveda, trinajst mesecev ponedolžnem zaprti. To navsezadnje ni nobena novica. Nekaj čudnega in nenavadnega bi bilo, če bi kakšnega postojnskega fašista po pravici za trinajst mesecev zaprli. Po krivici tako ali tako nobenega fašista ne zapro.

*

V marsikaterih družbah imajo snov za pogovor šele tedaj, ko se eden ali dva para odstranita.

*

Ženska ima do skrivnosti dvojno stališče: skrivnost bodisi ni vredna, da bi jo obdržala zase, ali pa je predragocena, da bi jo zamolčala.

*

Ne gre zato, koliko si star, ampak za to, kako si star.

*

Živimo tretjino od tega, kar pojemo. Od ostalih dveh tretjin živijo zdravniki.

*

Bog je odrekel ženskam misel za humor. Zato morejo moške ljubiti, namestu da bi se smejale nad njimi.

*

Christopher Morley je dejal, da je visoke pete izumila ženska, ki jo je neki moški poljubil na čelo.

*

Govor naj bo kakor žensko krilo: dovolj dolg, da ne ostane predmetu ničesar dolžan, in dovolj kratek, da bo zanimal.

*

Vsem, ki mi voščijo vesele božične praznike in srečno novo leto, se iskreno zahvalim. Če bi hotel vsem pisмено odgovoriti, bi mi roka otrpnila in prsti odrenčili.

*

V življenju se dogajajo čudne in zagonetne stvari.

Ali ste že slišali zgodbo o dveh prijateljih? Prvi je bil priden, drugi pa lenih prve vrste.

Prvemu se je z vztrajnostjo posrečilo spraviti skupaj lepo premoženje.

— Vidiš, to je za starost — je prigovarjal lenuh. Kaj boš pa ti počel na stara leta, ker si že zdaj večkrat lačen nego sit?

Tako je govoril in še naprej stiskal in štedil, dočim je lenuh brezsrčno živel.

Po kaj se je zgodilo?

Štedljivec je nekega dne nenadoma umrl, lenuh se je pa z njegovo vdovo poročil.

*

Letošnjo Noblovo mirovno nagrado sta dobila Angleža Arthur Henderson in Norman Angell.

Mirovno nagrado so torej razdelili, z mirom pa še vedno skoparijo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VIŠEK VOJAŠKE ZMOGLJIVOSTI

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

244

FRANK TROHA, Barberton, Ohio:

RAZTRGANE SANJE

V skupini mladih čvrstih mož, ki so se pred davnimi leti odpravili in šli za delom v daljino Ameriko, je bil tudi Jože Robidar. V vasi je pripadal le kočarjem, ki so imeli malo tesne hišice in nekoliko zemlje.

Kakor ostali, se je tudi Robidar preživljal s tem, da je hodil v dno k premožnejšim kmetom, kadar pa dela pri kmetih ni bilo, ko se malo pri- katerem si naš revnejši delavski sloj že leta in leta služi svoj vsakdanji kruh.

Ko se je podal v Ameriko, je bila njegova želja, čimhitreje prihraniti primerno vsoto in se zopet vrniti v domovino. S prihranjenim denarjem si je hotel popraviti domačijo in kupiti kaj več zemlje.

V Ameriki je imel srečo in je delo takoj dobil. V par mesecih je že poslal ženi nekaj denarja. Žena je bila vesela, in ga je pohvalila sosedom, kako priden in varčen je njen mož. Sosedo so si pa mislili, boš že videla, ko se malo pri- vadi Ameriki, bo postal tak kot so drugi, ki ni o njih že več let nič glas.

Pa so se motili, kajti Robidar je bil mož trdnega značaja, in kar je sklenil, je tudi držal.

Dobri dve leti je Robidar ostal v Ameriki in že si je toliko prihranil, da je odpotoval domov. Misli si je: v Ameriki so dobri časi, doma si nekoliko poudelil in zopet grem nazaj v deželo lepih dolarjev.

Po povratku Robidarja v staro domovino je takoj ožile okoli njegove borne domačije. Najel je zidarje in tesarje, ki so pridno delali. V kratkem času se je izpremenila borna koča v lično hišico, ki je prečnjačila ostalim poslopjem v vasi.

Ko si je prenovil domačijo, ni imel doma obstanka, vedel je pa tudi, da bo v Ameriki več zaslužil v enem mesecu, nego doma v enem letu. Nekega dne se je zopet podal na dolgo pot v nadi, da se v par letih vrne z večjo vsoto denarja.

Tretje leto je že potekalo, odkar je prišel drugič v Ameriko. Par tednov je že razmišljal, ali bi se ostal nekaj časa, ali bi se zopet podal domov. Prešteval je prihranjeni denar in računal, kako in kam ga bo obrnil. Račun se mu je dobro ujemal in odločil se je, da še ostane kakšna mesec dni, potem se pa zopet poda na dolgo pot k svoji ženi in otrokom.

Kar nenadno se je pa zgodilo, da je družba zaprla to-

varno in prekinila obrat za nekaj tednov. Tedaj ni Robidar nič več pomišljal. Sam pri sebi si je mislil: Tukaj ne bom zastoj ubijal časa, kar takoj odinim. Nič ni pomišljal na to, da bi kaj ženo obvestil. Ni bil sam, ki bo prišel nepričakovano domov.

Bilo je tiste dni pred Božičem, ko se je izkrcal ter sedel na vlak. Vožnja se je bila tako zavlekla, da je došel baš na predbožični dan v Ljubljano. Ko je v mestu opazil veliko število ljudi, ko so se gnetli po trgovinah, se je šele spomnil, da bo prišel domov baš na sveti večer. V spomin so mu prišle razne zgodbe, ki jih je čital, kako je kdo premagal težkoče in se končno pojavil v krogu svojih dragih domačih. Kar veselo mu je bilo pri srečanju, da bo naslednji večer nekakšen junak, ko bo presenetil ženo in otroke.

Nakupil je igrače za otroke in še posebno darilo za ženo. Nekaj časa je se opazoval splošno vrvenje po ulicah, nato se je pa zopet podal na postajo, kajti bil je čas, da ga vlak popelje dalje do Rakeka.

Med vožnjo se je ves čas ukvarjal s mislimi, kako bi bilo najbolj primerno stopiti pred družino. Pa ni mogel nikakor pogoditi, kajti vedel je, naj pride tako ali tako, presenečenje bo veliko.

"Naj bo že kakor hoče, bom že videl, ko bom stopal proti domači hiši, morda me že kdo prej opazi in pove ženi in otrokom," je rekel sam pri sebi in obrnil misli v drugo smer.

Na Rakeku je imel srečo, da mu ni bilo treba stikati za voznikom, ki bi ga imel pripeljati do doma. Nekaj jih je bilo, ki so s konjskimi vpregami pripeljali deske na kolodvor od žage iz Loške doline. Kot Amerikane je plačal vozniku za vino, in ta ga je temrajše vzel k sebi ni voz.

Ko se je voz ustavil pred voznikovim domom, se je bila storila že trdna noč. Od glavne ceste je imel Robidar še nekako eno uro hoda do doma, toda ta zadnji kos poti je hotel napraviti peš. Kovčeg je vrgel čez ramo in večji zaboj je držal v roki. Nič prijetna hoja ni bila po zasneženi poti s prtljago, ki ga je ovirala. Od radosti je bil pa pozabil na vso nevarnost, kajti znani so mu bili slučajji, ko je bil kdo napaden od razbojnikov, in on, ki se je vračal iz Amerike, je nese večjo vsoto denarja.

Po naporni hoji se je končno

približal vasi. Hiše so bile razsvetljene od slabo brlečih petrolejskih svetilk. V zvonika se je oglasilo zvonjenje. Bilo je ob osmi uri, ko so zvonovi naznanili vernim vsačanom sveti večer. Iz prejšnjih let mu je bilo znano, da med zvonjenjem molijo v hišah rožni venec.

"Najbrž bom presenetil ženo in oroke, ko bodo pri molitvi, toda najprej bom skušal neopaženo pogledati skozi slabo zakrito okno. Od razburjenosti mu je kar sapa pohajala. Pogled mu pade v hišo, in tedaj se mu je storilo pri srečanju, da se nikoli tako.

Žena in dvoje otrok so klečali pred jasticami in molili rožni venec. Mladšega otroka je bil pa že spanec premagal. Opazil ga je na postelji, in je izgleдал kot angelček. Morda je baš sanjal o svojem ateku, da se povrne iz tujine in mu prinese lepih igrač.

Vstopi k vratom in jih na lahko strese. Ropot je prekinil molitev, in žena je že obrnila ključ v vratih in ni slabega slutet odprla, kajti pričakovala je sosedo, ki ji je obljubila da bosta skupaj prebili sveti večer.

Ko vrata odpre, se ji izvije pretresljiv krik iz ust, omahnila je, toda Jože se prestregel padec in jo že držal v tesnem objemu. Pritekla sta oba otroka, zbudila se tretjega, tako da je postala za nekaj trenutkov prava zmešnjava. Žena je začela izgovarjati nerazumljive besede in naposled ponavljala: "Moj mož! moj mož! Mislila sem, da je tvoj duh!"

"A, kaj pa še! Jaz sem tvoj Jože, tvoj pravi mož!" ji je hitro dopovedal, čemu je tako nepričakovano prišel in baš na sveti večer.

Stal je v krogu svoje družine, otroci so se ga oklenili, on jih je pa po vrsti vzdigoval in jih poljubljaj, nato jim je pa razdelil igrače, ki so jih bili neskončno veseli. Žena je kar strmela in ni mogla verjeti, da je resnica. Nikoli mislila ne bi

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Pri Salisburyju na Angleškem so se vršili manevri s tanki, ki jih strokovni tisk označuje za višek vojaške zmogljivosti. Naloga se je glasila, da morajo tanki s treh strani napasti mesto, ki leži za fronto. Mesto je bilo strateško zelo važno, v njem so bile municijske tovarne, železniška križišča in sovražnikov glavni stan.

Napad se je začel z napadom letalskega oddelka, ki so ga pridelili tankom. Nato so odposlali proti mestu bataljon lahkih tankov, da bi zasedel v širokem loku vse poti do mesta. To nalogo so tanki izvedli v polnem obsegu. Sedaj pa so stopili v akcijo trije bataljoni mešanih tankov, ki so s treh strani istočasno začeli prodirati v mesto samo. Ti bataljoni niso napadali v sklenjeni formaciji, temveč v napadalnih skupinah, ki je vsaka posamezna štela dva lahka, dva srednja in en težki tank. Severni del mesta je odrezal bataljon lahkih tankov, ki je nadziral ozemlje do mesta in ščitil brigadni tren. Med vso akcijo je imel poveljnik napada vse napadajoče enote trdno v rokah, ker je poročevalna služba delovala brezhibno.

Napadeno mesto je branila pehotna brigada, ki je imela na razpolago 12 posebnih topov zoper tanke. To je bilo vse premalo, da bi moglo zadržati napad jeklenih oklopnikov, tem bolj ker nezaščiteni obrambni topovi niso bili dorasli topovom bojnih vozov. Čim so kakšen obrambni top odkrili, je bil že izgubljen. Tako so tanki skoraj nemoteno prodrli v sovražnikovo središče.

Vprašanje je seveda, kako bi stvar izgledala, če bi šlo za res in če bi bil tudi "sovražnik" tako dobro opremljen in organiziran kakor napadalec.

PO LETALSKI NESREČI

Ostanki ponesrečenega letala, v katerem so se smrtno ponesrečile štiri osebe. Nesreča se je pripetila v bližini mesta Newhall, Cal.

Zato general, ni ngovarjal kapitanu, ko je govoril o obrambi v primeru nenadnega napada.

Sicer pa za debato ni bilo več časa. Posadka francoske ladje je nestrpno pričakovala, kaj se bo zgodilo.

Vsem je bil jasen izid, tega lova, vsi so vedeli, da jih čaka krvava pomorska bitka, kajti ladji sta bili skoraj enako močni.

Kmalu je zavladala na francoski ladji krobnat tišina; čula so se le kratka povelja.

Pa tudi ta uvod v bitko ni šel brez nepričakovanih prigod. Kmalu je na francoski ladji znova završalo, kajti prikazala se je bila nova angleška ladja in sicer baš na poti, ki jo je ubiral "Fondroyant".

— Dobro! — je vzkliknil krmar, — "Fondroyant" pride baš na mejo med dva ognja! —

— Gromska strela! — je pripomnil čez nekaj časa. — Se tega je nam manjkalo, da bi zabredli v tako kašo!

In obrnil se je k prihajajočemu vitezu, rekoč:

— No, gospod vitez, če ljubite kritične položaje, ki zahtevajo od človeka mnogo previdnosti in spretnosti, vam ni treba hoditi daleč. Kar zamislite se malo v naš položaj, pa mi boste priznali, da imam prav.

— Prav pravite, — je pritrdil Roger.

— In nekdo bo to zelo drago plačal, — je pripomnil Mathieu.

Kapitan, ki je baš govoril z generalom, ko se je pojavila druga ladja, je z enim pogledom pregledal položaj.

To pot mu je naključje samo omogočalo prekorajčiti sklep posvetoovanja. Oči so se mu od veselja zaiskrile. In smeje je dejal generalu: — Nič ne pomaga, markiz, nesreča nas preganja. Sami vidite, da smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, da bi ušli angleškim ladjam.

— Toda zdi se mi, — je odgovoril Lafayette, — da se nam je načrt vsaj v glavnem posrečil.

Namestu odgovora je pokazal poveljnik generalu na morje, kjer se je videlo v temi nekaj črnega.

— To pomeni, kapitan?

— Da smo bežali pred eno angleško ladjo in pri tem je malo manjkalo, da nismo naleteli na drugo, ki smo jo prav kar opazili pred seboj, da bodo dana v kratkem zadnja povelja za boj.

General se je zdrzil, potem je pa odgovoril odločno:

— Tega ne morete storiti; gospod poveljnik, dokler niste izčrpali vseh drugih sredstev.

— Saj to smo že storili, — je odgovoril kapitan nervozno. — Mar ne vidite tega, čeprav niste mornar?

Razgovor je bil prekinjen.

Z druge angleške ladje je naenkrat zadonel topovski strel, Lafayette se je zdrzil pri misli na bližajočo se nevarnost krvavega spopada. Kapitanu se je pa poznalo na obrazu, da komaj čaka, da bi se vnel boj.

— Vražja strela! — je vzkliknil, — godba teh rokomahov je torej že zaigrala prvo noto... No, dragi moj markiz, ples se prične vsak čas.

Na francoski ladji so se ta čas pridno pripravljali na ta "ples". Mornarji so si na vse kriplje prizadevali obdržati ladjo v polni hitrosti kljub vedno močnejšemu vetru, oznanja-jočemu vibar.

Za neposredni spopad oboroženi mornarji so se pa pomešali med vojake, da bi jim stali ob strani v boju, ki ga le-ti niso bili vajeni.

Toda treba je bilo priznati, da so se tudi častniki pridno pripravljali na spopad s sovražnikom.

Pogled na te priprave je prepričal starega krmarja, da se je v svoji sodbi o vojakihi motil.

Vitez je stal ta čas na robu krova, opirajoč se na močno, k jamboru privezano vrh. Njegove oči so se naslajale nad prizorom, kakšnega še nikoli niso videli.

Bil je tako zatopljen v ta nenavadni prizor, da ni slišal, kaj se je govorilo blizu njega, da se ni zmenil za trušč na ladji, da ni slišal vedno pogostejših klicev in povelj.

Vse to se je zlivalo v njegovih ušesih v splošno mešanico, ki se ji je pridružilo še buča-

nje vetra, šumenje valov ter škripanje jader in vrvi.

Vitez se niti nevarnosti ni zavedal. Ni opazil, da so postali valovi naenkrat cele gore in da se morje vedno bolj peni. Ni videl, da pada obzorje vedno nižje, da vise črni oblaki že itak nad ladjo in da postajajo vedno gostejši. Nevihta je že divjala, a vitez se za njo ni zmenil.

Kapitan je stal vzravnal na svojem mostičku in mirno, samozavestno upiral pogled v tem. Ni mu bilo do obendovanja razburkanega morja. Zavedal se je nevarnosti. Vedel je približno, kdaj nastane katastrofa.

Tisti hip ga je zanimalo samo vprašanje, kaj se godi pod plaščem temne noči. Nobene nevarnosti se ni bal, a tu je zadržitel pred nečem neznanim.

Kar se mu je skrčilo srce in kri mu je za hip zastala v žilah.

Dva bliska zapored sta presekala temo z ogujenimi meči. In v trenutnem svitu je zagledal kapitan meglene obrise strahotne prikazni — vsa angleška eskadra je zasledovala njegovo ladjo.

Začelo se je močno bliskati in tako je kapitan kmalu videl, kako so sovražne ladje razvrščene.

— Ah, tristo vragov! — je zaklel stari Mathieu, — saj sem dobro vedel, da navale ti lopo- vi na nas po sledovih obeh topovskih strelav!

Krmar in kapitan se nista motila, misleč, da je vse sovražno brodovje skoraj že obklojilo "Fondroyanta".

— Vsaj malo me tolaži zavest, — se je obrnil stari Mathieu k svojem poveljniku, da boča lahko druge naše ladje ušle. K večjemu če jih zadene nesreča od zgoraj, — je pripomnil in se ozrl na svinčenosivo obzorje.

Markiz in Roger sta bila blizu kapitana. Vprašujoče sta ga gledala in sleherna poteza na njegovem obrazu ju je zanimala.

Kmalu sta lahko spoznala, kako kritičen je položaj "Fondroyanta".

Krog sovražnih ladij okrog "Fondroyanta" se je počasi, toda uprestano ožil in se pripravljaj streti ga s premočjo sil.

Tako je ostal "Fondroyant" sam sredi dveh nevarnih sovražnikov: angleškega brodovja in besneče nevihte.

In ta dvojni sovražnik je bil pripravljen zdaj zdaj navaliti na samotno ladjo.

Kar se je začelo znova bliskati in grmeti, kar je nekoliko zbeglo posadko "Fondroyanta".

Niti najpogumnejši mornarji se niso mogli premagati, da bi jih prvi trenutki nevihte ne pretresli. Vsi ti ljudje, hrepeneči se malo prej po smrti v slavni bitki, so zadrželi pri misli, da bi jih utegnili morje pogoltniti, se predno so se spoprijeli s sovražnikom.

Kapitan je pa stal ta čas nepremično na poveljniškem mostičku. Baš v trenutku, ko je besneča nevihta udarila v njegovo ladjo in ko je nastala na krovu zmeda, je zapovedal z mogočnim glasom:

— K topovom!

To povelje je nečimkovo čudodelno. Trušč na krovu je mahoma utihnil in nova napetost je vrnila posadki vso odločnost.

Končno...

(Dalje prihodnjič.)

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da se poučen v vseh stvarih. Vseled naše dolgoletne skušnje vam samoremo dati najboljše pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenja, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in zaostavljamo vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

49

12.

Jutro strupenega mraza. Krokari so iz gozdov prileteli do hišnih vrtov in z razmršenim perjem sede seničice in vrabci po zasneženem grmovju. Glasno škriplje sneg pri vsakem koraku, ko stopi Matej okoli devetih zjutraj na vrt pred Purčelerjevo hišo. Na sebi je imel vojaške hlače, modro kapo in nedeljski jopič. Skrbno otrse sneg s hlače ter ga z vejo odstrani s čevljev; v gorki sobi bi se sneg stajal; in kaj takega je vedno velika nadloga, za mlado ženo, ki kaj drži za čistost v svoji hiši.

Matej je izgledal mlajši kot sicer; pot s hrba čez zasneženo pobočje mu je pordečila obraz. Ko odpre hišna vrata, se mu trese roka. V kuhinji vidi dekle pri ognjišču.

— Ali je gospod Purčeler doma?

— Da. Samo pojdi gori.

Ko gre po lepo pometenih stopnicah, zasliši iz sobe dekleški smeh. Vrata se odpro in z razmršenimi lasmi priteče Cila na prag. Denar ji pade iz rok in se kotali po tleh do Matejeve noge — zlatnik. Hoče ga pobrati. Cila pa zlatnik naglo pograbí. Medtem ko si poravnava razmršene lase, naglo steče po stopnicah. Matej gleda za njo; vsa barva mu izgine z obraza. Nato pa gre težkih korakov do vrat in potrka.

— Naprej!

Purčeler sedi brez suknjiča pri mizi z gorečo cigaro v roki. V kotu pri oknu stoji steklenica tirolea. Miza je bila pokrita z bankovci in zlatniki. Ves denar je bil zložen v kupe.

— Matej! Ti? O, glej, no! — Purčeler se mogočno nasloni nazaj. — Ali si premislil mojo ponudbo?

— Da, gospod Purčeler. Kdaj me morete rabiti?

— Kaj rabiti! — Purčeler pubne oblak dima pred se. —

Tak kot sem jaz, ki more vsakega imeti, se ne zmeni za enega. Toda vem, kaj dobiš v tebi. Stvar je sklenjena. Pred seboj imam strogo zimo in moram biti mnogo iz hiše. Zato me veselí, da imam koga doma, na kogar se morem zanesti.

— Ali hočete sekane dreves tam gori sami nadzorovati?

— O, ne! To navlako sem prodal z debli in vejami. Toda zima, kakoršna bo letos, po pogledu divjačino na polja. Te-
daj ji je treba pošteno streljati, drugače nam bo škoda, ka-
teroto more napraviti, zrastle čez glavo. Polovico tedna bom
porabil za lov. In večer sem v mestu kupil novega dirkača.
Jutri pride. Krstil ga bom na ime "Luftikus". Takoj pri pr-
vi poskusni vožnji mi je skoro vsel, če ne bi gospod Purčeler
sedel na saneh. Divja žival! Toda njegovih muh ga bom od-
vadil. Pri meni se bo nančel. Moj pokojni "Ljubček" je bil
prve vrste dirkač, toda iz "Luftikusa" bom napravil še mno-
go boljše. Seveda, čez zimo bo to veljalo. Toda gotovi go-
spodje bodo pri pomladanski dirki strmeli. Daj, sedi malo!
Drugače mi boš odnesel še mir, kot pravi pregovor.

— Za mene ta pregovor ne velja! — odvrne Matej resno.

— Kar se mene tiče, bom storil, da bo mir v vaši hiši.

In Matej sede proč od mize na klop pri steni.

— No, torej, kdaj moreš nastopiti?

— Še danes! Toda staviti moram pogoji. Spomladi, ko bo
gora zopet pričela lezti, tedaj me morate pustiti iti.

— Za vedno? — vpraša Purčeler začuden.

— Dokler me ne potrebujejo oče.

— Naj bo, zaradi mene. Spomladi ne bo trajalo dolgo,

ko bo enkrat voda močna. In tedaj bo kmalu vse ležalo tam do-
li v potoku. — Purčeler si prižge novo cigaro. — Pregovori
starega, da se preseli v dolino, predno bo konec zime. Druga-
če, se bo zgodila nesreča.

Matej molči.

— Torej, tako je sedaj v redu! Ali hočeš imeti kako aro?

Denarja je kot toče.

— Najprej hočem delati s plačilom je še čas! — Matej
vstane. — Sedaj pa bi odkazite delo!

Saj se tako ne mudi. Najprej moram ta denar prešte-
ti. — Purčeler prične prelistovati bankovce in zlatnike ločiti.

— Kaj meniš, koliko ga leži tukaj na mizi?

— Na cenitev se ne razumem.

— Celih deset tisoč šilingov! Da, moj dragi, kaj takega
moreš pri meni pogosto videti. Šele večer sem pivovarni v
mestu odšel petdeset tisoč na mizo. To so gledali. Pri pri-
hodnji dirki naj pa gospodar še bolj zija! Ta...! — Purčeler
šteje: — Tristo, štiristo, pet, šest, sedem, osem, devet, štiri
tisoč.

V veži nad stopnicami se zaslišijo lahki koraki. Trdnješe
stisne Matej svojo kapo. Karolina stopi v sobo. Na pragu sna-
me otroku kapo iz kožuho ter odveže volneno ruto, ki mu
je zavita okoli vratu. — Tako! Sedaj pa reci očetu lepo "do-
ber dan!" — Ko se Karolina dvigne, zagleda na mizi denar.
Ustnice se ji tresejo. Matej vstane. Šele sedaj ga Karolina za-
pazi.

— Matej!

Veseli se sije iz oči.

— Da, Matej bo pri nas stopil v službo! — pravi Purče-
ler. — Šest, sedem, osem, devet, pet tisoč.

Molče gre Karolina proti Mateju ter mu poda roko. Ma-
tej jo stisne.

— Dober dan, gospa Purčeler!

Karolina se smeje.

Gospa Purčeler! Kaj pa ti pade v glavo? Reci Karolina!
Saj vendar pri tebi že iz otroških let nisem na drugo ime na-
vajena.

— To so bili drugi časi, kospa Purčeler.

Karolina ga začudeno pogleda.

— Beži, kaj bo!

— Prav ima! — se vmeša Purčeler. — Hlapec mora ime-
ti spoštovanje do gospodinje. Sedem, osem, devet, šest tisoč.

Tonček je najbrže pozabil na svojo dolžnost, da pozdra-
vi očeta, ko zagleda Matejeve modre vojaške hlače. Naglo
steče k Mateju in prime za rdečo progó. Matej se skloni, dvi-
gne dečka v naročje in pravi tiho:

— Čisto vaše oči ima, gospa Purčeler.

(Dalje prihodnjič.)

STAVKOKAZI KOT MOTORMENI

Ko so v Los Angeles, Cal., zastavkali motormeni poulične železnice, je družba najela stavkokaze. Koj prvi dan se je zgodila nesreča, pri kateri je bilo ranjenih osemnajst oseb.

NAJKRAJŠE JE ŽIVLJENJE ZDRAVNIKOV

Na vprašanje, kako dolgo bomo živeli, lahko najdemo odgovor v podatkih, ki jih priob-
čuje v "Sunday Chronicle" an-
gleški biolog profesor Julian
Huxley na podlagi statistik
raznih zavarovalnic. Podatki
so sicer zbrani v Angliji, ven-
dar se pa mnogo ne razlikuje-
jo od podatkov, ki bi jih lah-
ko zbrali v drugih evropskih
kulturnih državah in zato ve-
ljajo v splošnem tudi za nas.

Povprečno življenje vsakega
prebivalca Anglije se je v zad-
njih stoletjih podaljšalo za 8
let. To je posledica napredka
medicinske, boljše prehrane in o-
blačenja ter udobnejšega po-
tovanja. Povprečna starost An-
gležev je zdaj 60 let, pri mo-
ških 59, pri ženskah pa skoraj
62. Ženske imajo torej v vsaki
starosti od zgodnje mladosti do
skrajnih meja upanje, da bo-
do živele eno, dve ali tri leta
dalj od moških. Z 10 leti ima
deček po statistiki upanje, da
bo živel še 34 let, deklica pa
56 let. Z 20 leti je upanje za
fanta še na 46, za dekleta pa
na 49 let. S 25 leti ima moški
upanje, da bo živel še 41, žen-
ska pa 42 let. Moški, ki doča-
ka 30 let, lahko upa, da bo ži-
vel še 37 let, ženska pa 40 let.
S 40 leti je to razmerje 29 za
moškega in 23 za žensko, s 60
14 za moškega in 16 za žensko,
s 70 leti 9 za moškega in 10 za
žensko. Če pa dočaka moški
100 let, lahko upa, da bo živel
še eno leto, dočim ostane žen-
ski upanje še za 2 leti življe-
nja.

Med 100 let starimi ljudmi
so vedno v večini ženske. Te
številke so povprečnine in se
izpreminjajo po razmerah, v
katerih živimo. Tako imajo po-
ročeni odmerjenih nekaj let
več življenja od samcev, kajti
zakonska zveza ljudi ustali,
prinese jim v življenje red,
včasih pa tudi srečo. Smrt ene-
ga zakonca ali ločitev zakona-
oma je navadno zdravje tako,
da se vdovec ali ločenim skr-
či življenje za 3-4 leta v pri-
meri z oženjenimi ali samci.
Omožene žene umirajo do 36.
leta pogostejše od neporočenih.

To je doba, ko imajo otroke.
Od 36. leta je njihovo upanje
na daljše življenje enako, ka-
kor pri neporočenih, od 66. le-
ta pa celo večje. Na dolgost
življenja vplivata tudi boga-
stvo in siromaščina. Bogati
ljudje, živeči v izobilju in brez
skrbí za vsakdanji kruh, ima-
jo poldrugikrat večje upanje,
da bodo dočakali visoko sta-
rost, kakor siromašni.

Važna činitelja sta tudi po-
klie in bivališče. Na kmetih za-
posleni ljudje imajo daljše ži-
vljenje od meščanov. Na severu
Anglije živeči ljudje imajo po-
vprečno krajše življenje kot
prebivalci južne Anglije. Kar
se tiče poklica, imajo največ
izgledov na dolgo življenje du-
hovniki anglikanske cerkve,
kar bi veljalo v drugih drža-
vah za vse duhovnike, ki se
lahko oženijo. Ti dočakajo vi-
soko starost za polovico pogo-
steje od rimo-katoliških du-
hovnikov ter dvainpolkrat po-
gostejše od večine delavcev.

Med ljudi z najkrajšim ži-
vljenjem spadajo zdravniki. Ko-
liko izgledov na dolgo življe-
nje imajo imajo drugi poklici,
nam kaže njihova vrsta. Slede
si duhovniki anglikanske cer-
kve, bančniki in zavarovalni u-
radniki, kmetje, posli, duhov-
niki rimsko-katoliške cerkve,
železniški delavci, zidarji, šo-
ferji, peki, delavci v kemičnih
tovarnah, čevljarji, trgovci in
trgovski pomočniki, elektroin-
ženirji, kovinarji, rudarji, tek-
stilni izdelovalci nožev in sla-
dicarji. Pod enakimi pogoji od-
ločuje tudi, ali je človek suh
ali debel. Preveč suhi imajo
povprečno pet let krajše ži-
vljenje kakor normalni.

PRIJAZNE, DOMAČE SOBE
kurjene, topla voda, električna
razsvetljava, s hrano v hiši
(pristna slovenska postrežba)
ali brez hrane. Oglasite se pri:
— Miss Rose Koprivšek, 318
Sumner Ave., Brooklyn, N.Y.
(6x)

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi
z velikimi stroški. Mno-
go jih je, ki so radi sla-
bih razmer tako priza-
deti, da so nas naprosili,
da jih počakamo, zato
naj pa oni, katerim je
mogoče, poravnajo na-
ročnino točno.

Uprava "G. N."

RAZTRGANE SANJE

Nadaljevanje s 3. strani.

bila, da bo v kratkem času do-
živela tako presenečenje in ta-
ko srečo.

Robidar je ostal v domačem
kraju nekaj čez leto dni, nato
je pa zopet odšel v Ameriko.
Žena mu je prigovarjala, naj
ostane doma, češ, da je toliko
prislužil da se bodo lahko in
malo bolje preživljali. Toda on
je imel trden sklep, še enkrat
je hotel iti v svet in potem o-
stati doma za vedno. Toda na
vse zadnje so se mu načrti iz-
jalovili. Kar je zidal leta in le-
ta, se mu je naenkrat podrlo,
doživel je razočaranje, ki ga
je spravilo skoro v obup. Pol-
drugo leto je bil v Ameriki, ko
je nekega dne prejel brzojav,
da mu je žena po kratki bolezní
umrla in da mora takoj domov.

Kot brezumen se je podal
proti domovini. Njegova duša
je bila strta. Ko je zrl s parni-
ka v morje, si je mislil, da bi
bilo najbolje, če bi se vrnil v
valove, in kančano bi bilo trp-
ljenje in žalost. Pa se je
spomnil otrok, troje sirot, ki
nestrpno pričakujejo očeta, ka-
teri jim bo prinesel tolažbo in
varstvo.

Po dvatedenski vožnji je s
svojimi otroci že stal ob grobu
svoje ljubljene žene, ki se je
ločila od njega za vedno. Ne-
popisna tuga mu je stiskala sr-
ce. Plakal je kot otrok in zdi-
hoval: "Ljuba moja! Ko bi
mogel samo še enkrat pogleda-
ti v tvoj obraz!"

Spomnil se je na tistega sve-
tega večera, ko je nepričako-
vano dospel iz Amerike. Kako
presenečenje je bilo tedaj! Ka-
ko radostna je bila družina,
kakšna sreča pri hiši!

Ozrl se je na otroke, ki so
se ga tiščali in z njim vred jo-
kali. Ponovno je v duhu prele-
tel preteklost, kako je delal, si
hotel pomagati in družino po-
staviti na boljše stališče. Pa
prišla je smrt in mu vzela naj-
dražje. Sedaj stoji ob grobu z
otroci kot izgubljenec. Solze
mu začno ponovno polzeči po
licih in padati na grob. Nato
ga pa predramijo otroški kli-
ci:

"Ata, pojdimo domov, saj
mama nas ne sliši več!"

SLABI POKLICI ZA ZAKON

Neki ameriški sociolog je iz-
dal pregled "dobrih in slabih
poklicev za zakon". Med slabe
poklice šteje: potnike, igralce,
uradnike pri telefonih in brzo-
javu, zdravnike, časnikarje;
med dobre pa: kmete, župnike,
fabrikante in učenjake, ki so
po svojem delovanju navezani
na dom.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, RE-
ZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-
TCVANJE

21. decembra:
Olympic v Cherbourg

26. decembra:
Deutschland v Hamburg

29. decembra:
Ile de France v Havre

2. januarja:
Aquitania v Cherbourg

5. januarja:
Manhattan v Havre

4. januarja:
Europa v Bremen

5. januarja:
Lafayette v Havre
Rex v Genoa

9. januarja:
Majestic v Cherbourg

11. januarja:
Bremen v Bremen

12. januarja:
Champlain v Havre
Vulcania v Trst

16. januarja:
Washington v Havre

18. januarja:
Olympic v Cherbourg

19. januarja:
Ile de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa

25. januarja:
Europa v Bremen
Berenaria v Cherbourg

26. januarja:
Lafayette v Havre

30. januarja:
Manhattan v Havre

2. februarja:
Champlain v Havre
Rex v Genoa

6. februarja:
Olympic v Cherbourg

7. februarja:
Bremen v Bremen
Ile de France v Havre

13. februarja:
Conte di Savoia v Genoa

14. februarja:
Washington v Havre

15. februarja:
Berenaria v Cherbourg

21. februarja:
Saturnia v Trst

22. februarja:
Europa v Bremen
Olympic v Cherbourg

23. februarja:
Champlain v Havre

27. februarja:
Manhattan v Havre
Rex v Genoa

"GLAS NARODA"

zopet pošiljamo v do-
movino. Kdor ga hoče
naročiti za svoje sorod-
nike ali prijatelje, to
lahko stori. Naročnina
za stari kraj stane \$7.
V Italijo lista ne po-
šiljamo.

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo.
Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih
razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemlje-
pisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se
mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet
vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN

TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA
VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA
"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE,
GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"